

Empar López, la primera

L'Empar ja no està sola. Des de fa dos anys i mig ostentava el títol de ser l'única directora artística d'un teatre a Catalunya -el Teatre del Raval-, però amb l'arribada de Carol López a La Villarroel tindrà una companya amb qui compartir penes i alegries. Encara no es coneixen personalment, però tenen ganes de saludar-se. Dues sales, dos projectes, dos pressupostos molt diferents. Les López, al poder!

Per Oriol Osan

Fotografia: Rosa Flo

Si bé és cert que La Factoria Escènica Internacional, amb seu a la Nau Ivanow, a la Sagrera, i L'Antic Teatre, a Ciutat Vella, fa anys que es belluguen seguint els compassos d'una batuta femenina (Carme Portaceli i Semolina Tomic, respectivament), ni l'un ni l'altre són teatres a l'ús ni tenen una programació estable. Empar López (Barcelona, 1953) ha estat, per tant, la primera dona que ha assumit la direcció artística d'una sala a Catalunya.

“Com a actriu que sóc”, explica, “poder portar la direcció artística d'un teatre és un somni!”. Ella ja tenia una extensa experiència com a programadora havent dirigit durant quinze anys la Mostra de Teatre de Barcelona, la pedrera de joves creadors, “però sempre a casa dels altres”, diu. Per les seves mans ha passat molta matèria primera, molta creació, molta gent, molt producte. Només li faltava un espai propi on poder consolidar tota la trajectòria que l'ava. I l'oportunitat va arribar quan la van venir a buscar i li van oferir aquest repte emocionant, un repte que no dubta a qualificar d'“interessantíssim” i al qual s'hi aboca amb cos i ànima.

El Teatre del Raval, de 167 localitats i fundat el 1935 com a part del centre parroquial de l'Església de Nostra Senyora del Carme, té com a ideologia fer teatre social. “El que a mi m'interessa és donar oportunitats i obrir una mica el ventall de possibilitats a la gent creadora que comença, que investiga, i que té moltes coses a dir, partint de la qualitat, per descomptat. M'interessa

molt el teatre que et refresqui la memòria, que et desperti la consciència i que d'alguna manera faci que el públic pensi. Som un país de molts actors que es troben que no tenen lloc on treballar”, es lamenta: “El món del teatre és molt tancat, molt endogàmic i molt gueto”. I no dubta gens ni mica a relatar les queixes que li arriben d'espais com el Teatre Nacional, tant pels actors “que estan en nòmina del TNC” com per la direcció, “que convoca càstings per després a penes reparar papers”.

El que ella programa, diu, és un teatre artesanal, una *delicatessen*. Detesta la paraula 'alternatiu', perquè considera que els perjudica, està desprestigiada, i fa que molta gent pensi que és un teatre horrorós, com de segona mà, i experimental, en la pitjor excepció. Prefereix batejar-lo com a 'teatre de petit format'. “Pots fer teatre de petit format i que sigui arriscat i comercial alhora”, assegura. Una cosa no està renyida amb l'altra. Exemple d'això van ser les sonades campanades que van repicar l'any passat amb les obres *Silenciados*, de la companyia madrilenya SudHum Teatro, i posteriorment *Call Center*, de Marc Angelet, que omplia cada dia, deixava gent a fora, i que més endavant va fer el salt al Club Capitol.

El problema endèmic, però, de les sales de teatre de petit format, i del qual la del Raval no n'és una excepció, són els pressupostos. “Amb les ajudes que tenim no subsistim”, confessa l'Empar, i es queixa que les institucions no arrisquen per aquest tipus de teatre i tem que acabin desapareixent, com mica en mica, malauradament, la història recent ens ha demostrat. “Les coses artesa-

nals”, continua, “com que no són sofisticades, no poden tenir un embolcall cridaner i, per tant, no són mediàtiques”. Així, doncs, el fixatge de l'actor estrella es fa impossible, portar a Catalunya determinades companyies que fan coses interessants a fora i que podrien funcionar aquí és inviable, i si a sobre acostuma a ser un teatre barat (fàcilment s'hi pot anar per menys de deu euros), el futur no és molt engrescador. “A vegades és més digne regalar l'entrada que cobrar set euros!”, exclama l'Empar: “Cal pensar l'esforç que ha fet la gent que hi ha al darrera!”.

Així, en aquests teatres, en absència d'una potent campanya de publicitat, que la majoria no es pot permetre, el que funciona molt bé és el boca-orella per atraure el públic, majoritàriament jove i militant d'aquest tipus d'espectacles. En el cas del Teatre del Raval, omplir una programació estable, els dotze mesos de l'any, a vegades obliga a compaginar gèneres, la qual cosa obre el ventall de possibilitats. Amb tot, la durada tampoc ajuda, perquè quatre setmanes és molt just, perquè si el boca-orella funciona, quan el públic s'anima, l'obra ja ha saltat de la cartellera.

Sigui com sigui, l'Empar no ha abandonat la seva carrera d'actriu, que va començar el 1978 i l'ha fet participar en una desena d'espectacles, a més de fer ràdio i televisió. Ara, però, el títol de programadora la té absorbida. Amb tot, es permet el luxe, “almenys una vegada cada temporada”, de pujar a l'escenari del mateix teatre que dirigeix, però guiada per un altre, i així alimentar la vocació. L'any passat va protagonitzar *CSI Balaguer*. ■